

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Робоча програма навчальної дисципліни (силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	14 Електрична інженерія
Спеціальність	142 Енергетичне машинобудування
Освітня програма	ОНП Енергетичне машинобудування
Статус дисципліни	Нормативна, навчальні дисципліни для здобуття універсальних компетентностей дослідника
Форма навчання	очна (денна, вечірня)
Рік підготовки, семестр	II курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	2 кредити (60 годин)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік
Розклад занять	–
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Керівники практики: к.т.н., доц. Новаківський Євген Валерійович, email: enovakivsky@gmail.com, тел. +38067 798 1037 к.т.н., доц. Леbedь Наталія Леонідівна, , email: nata.lebeddom@gmail.com, тел. +380 63 633 4013
Розміщення курсу	https://campus.kpi.ua

Програма навчальної дисципліни

1. Опис практики, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є компонентом фахової підготовки до науково-педагогічної діяльності та являє собою вид практичної діяльності аспірантів, що передбачає участь в організації та здійсненні викладацької діяльності у вищій школі, організації навчальної діяльності студентів, а також науково-дослідну роботу. Під час педагогічної практики у здобувачів вищої освіти складається власний стиль педагогічної діяльності. Педагогічна практика сприяє розвитку професійної самосвідомості, культури спілкування, формуванню теоретичного, практичного та особистісно-мотиваційного компонентів професійної компетентності практикантів. Формування практичних умінь і навичок аспіранта здійснюється під час проведення лекційних, семінарських занять, організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Під час практики є можливість апробувати результати досліджень, що проводяться аспірантом під час написання дисертаційної роботи.

Метою педагогічної практики є формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти компетентностей, необхідних для викладацької роботи в області атомної енергетики у закладах вищої освіти; поглиблення та закріплення знань аспірантів з питань організації і форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення; формування вмінь опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять; застосування активних методів викладання навчальних дисциплін з відповідного фаху.

Об'єктом практики є реальна взаємодія учасників педагогічного процесу.

Предметом – закономірності, прийоми, способи, методи та засоби цієї взаємодії, зумовлені його цілями, завданнями та змістом.

У процесі проходження педагогічної практики у відповідності до освітньо-наукової програми Енергетичне машинобудування підготовки доктора філософії спеціальності 142 Енергетичне машинобудування здобувач має оволодіти такими **програмними компетентностями**:

ФК2 Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та іноземною мовами, глибоке розуміння іншо-мовних наукових текстів за напрямом досліджень.

ФК7 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті з атомної енергетики.

По завершенню педагогічної практики згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувач має продемонструвати наступні програмні результати навчання:

ПРН9 Уміння організовувати та проводити викладання професійно-орієнтованих дисциплін та розробляти методичне забезпечення, на рівні, що відповідає вимогам вищої освіти.

Після проходження практики здобувачі мають продемонструвати вміння:

- володіти сучасними методиками педагогічної діяльності у вищій освіті, уміти викладати професійно-орієнтовані дисципліни спеціальності на основі системних, методологічних знань зі спеціальності та результатів наукових досліджень використовуючи базові знання з педагогіки та психології вищої школи;
- знати основи планування освітнього процесу у закладі вищої освіти, завдання і функції науково-педагогічного працівника, вимоги до підготовки документального супроводу навчального процесу, мати навички з організації педагогічної діяльності, планування навчальних занять.
- розробляти зміст, проводити структурування навчального матеріалу, обирати методи та засоби навчання і контролю, здійснювати контроль і оцінку результатів навчання та проводити корекцію освітнього процесу під час викладання, знати психолого-дидактичні основи процесу навчання, таксономію цілей навчального заняття та методи активізації пізнавальної діяльності студентів.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Пререквізити дисципліни: педагогічна майстерність.

Постреквізити дисципліни: застосувати отриманні знання і навички у власних дослідженнях та у викладацькій практиці.

3. Зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Навчальна діяльність аспіранта-практиканта

РОЗДІЛ 2. Методична діяльність аспіранта-практиканта

РОЗДІЛ 3. Науково-дослідна діяльність аспіранта-практиканта

РОЗДІЛ 4. Виховна діяльність аспіранта-практиканта

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова (підручники, навчальні посібники) література.

1. Закон України про вищу освіту. Закон від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Положення про навчання студентів та аспірантів, стажування наукових і науково-педагогічних працівників у провідних вищих навчальних закладах та наукових установах за кордоном, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 року № 411 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/411-2011-%D0%BF>
3. Методичні рекомендації з питань організації практики студентів та складання робочих програм практики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» [Текст] / Уклад.: Н. М. Лапенко, І.Л. Співак, І.В. Федоренко, О.М. Шаповалова; за заг. ред. П.М. Яблонського. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 29 с.
4. Головенкін, В. П. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с. – Назва з екрана. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: / <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/29032>

Додаткова (монографії, статті, документи, електронні ресурси) література.

1. Моніторинг інтеграції української системи вищої освіти в Європейський простір вищої освіти та наукового дослідження: моніторинг, дослідж. : аналіт. звіт / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт, політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, О.І. Шарова. – К. : Таксон, 2014. – 144 с.
2. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті // Освіта України, 2001, № 29.
3. Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2020. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://osvita.kpi.ua/node/39>

4. Начаєв В.М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В.М. Начаєв. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
5. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів /Подоляк Л.Г.,Юрченко В.І. – К.: ТОВ “Філ-студія”, 2006. – 320с.
6. Педагогічна акмеологія: Комплекс навчально-методичного забезпечення аспірантів всіх спеціальностей, очної (денної/вечірньої) форми навчання / Уклад.: Ложкін Г. В., Волянчук Н. Ю. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. – 47 с.
7. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А. І. Кузьмінський. – 2-ге вид. – Київ : Знання, 2011. – 486 с

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Теми	Результати навчання
Вступний інструктаж (керівник практики)	Мета, задачі педагогічної практики. Основні організаційні форми і особливості організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах. Методичне забезпечення дисципліни.
РОЗДІЛ 1. Навчальна діяльність аспіранта-практиканта	
Навчальна робота	<u>Знати</u>: сучасні підходи до формування у студентів професійної компетентності; інноваційні освітні технології навчання у вищих навчальних закладах; форми, види і способи контролю й оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей. <u>Вміти</u>: планувати власну викладацьку діяльність, підготовку до занять; проводити різні види навчальних занять за розкладом у закріпленій академічній групі; відбирати, структурувати зміст навчального матеріалу для проведення різних видів навчальних занять; готувати роздавальний дидактичний матеріал; перевіряти письмові роботи студентів; проводити консультації для студентів.
РОЗДІЛ2. Методична діяльність аспіранта-практиканта	
Методична робота	<u>Знати</u>: зміст освіти з обраного фаху (навчальні програми та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації). <u>Вміти</u>: складати робочу програму з курсу, що доручено проводити, тематичний план і плани окремих занять; складати завдання для самостійної роботи, завдання для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо; аналізувати й ефективно використовувати навчально-методичний комплекс для студентів вищих навчальних закладів.
РОЗДІЛ 3. Науково-дослідна діяльність аспіранта-практиканта	
Науково-дослідна робота	Здатність до застосування спеціальних технологій та методів управління у власному науковому дослідженні
РОЗДІЛ 4. Виховна діяльність аспіранта-практиканта	
Виховна робота	<u>Знати</u>: особливості організації виховної роботи в університеті, на факультеті, в академічній групі; індивідуально-вікові особливості студентської молоді. <u>Вміти</u>: планувати виховну роботу в академічній групі; готувати і проводити виховні заходи; складати психолого-педагогічну характеристику як особистості окремих студентів, так і колективу групи в цілому.

6. Самостійна робота аспіранта

Під час проходження педагогічної практики аспірант має можливість апробувати результати досліджень, що проводяться ним при підготовці дисертаційної роботи шляхом викладання на лекції і практичному (лабораторному) занятті.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

1. Відвідування заходів та виконання завдань є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали.
2. Дотримання політики доброчесності.
3. На захисті практики (засіданні кафедри) науковий керівники дисертації, викладачі кафедри (з дисциплін залучених на практиці) та відповідальний за практику від кафедри доповідають про виконання аспірантами завдань практики.
4. У разі невиконання аспірантом своєчасно ухваленого календарного плану (без поважної причини) на засіданні кафедри може прийматись рішення про недопуск аспіранта до захисту практики.
5. Аспіранти, які не виконали програму практики, або робота яких визначена як незадовільна, зобов'язані за рішенням Ради факультету пройти практику повторно без відриву від занять, або, згідно з Положенням про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 19 березня 1999 р. № 309, підлягають відрахуванню із аспірантури університету.
6. Аспірант, який відсторонений від практики, або робота якого на практиці визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний план і згідно Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету міністрів від 23 березня 2016 р. підлягає відрахуванню.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної педагогічної діяльності аспіранта продовж передбаченого періоду. При виставленні диференційованої оцінки аспіранту враховується рівень теоретичної підготовки майбутнього викладача, якість виконання завдань практики, рівень оволодіння педагогічними вміннями і навичками, ставлення до студентів, акуратність, дисциплінованість, якість оформлення документації та час її подання.

Розподіл балів, які отримують аспіранти за практику

№ п/п	Вид роботи	Кількість балів
1	Індивідуальне завдання розкрито повністю	20
2	Підготовка конспекту лекцій та презентаційного матеріалу до них	10
3	Методичні вказівки до виконання індивідуальних завдань студентами	20
4	Відповідність змісту звіту програмі проходження практики (звіт зібраний і структурований в повному обсязі)	10
5	Презентація і доповідь для захисту результатів практики	30
6	Не порушені терміни здачі звіту	10
	Всього	100

Умови допуску до семестрового контролю (заліку):

- виконання індивідуального плану на практиці;
- своєчасне оформлення і представлення: щоденника з практики, звіту з практики та додатків до нього (методичних рекомендацій з лекції / практичних робіт (комп'ютерних практикумів) / лабораторних робіт/ індивідуальних завдань;
- позитивні відгуки викладачів за результатами проведених занять;
- позитивний відгук керівника практики (наукового керівника дисертаційної роботи) щодо відповідності проведеної практики темі дисертації та використання наукових досліджень в навчальних дисциплінах;
- стартовий рейтинг (r_c) не менше 40% від RC , тобто 40 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре

84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Аспіранти мають право і можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами (детальніше: https://osvita.kpi.ua/2020_7-170, https://document.kpi.ua/files/2020_7-170.pdf).

Аспіранти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (детальніше: <https://kpi.ua/code>).

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Додаток 1

Рекомендації аспірантам щодо змісту та обсягу звіту з педагогічної практики (витяг з робочої програми практики)

6. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

6.1. За підсумками проходження педагогічної практики аспірант надає:

6.1.1. загальний звіт про проходження практики (ПІБ аспіранта, спеціальність, кафедра, ПІБ наукового керівника, період проходження, загальний обсяг годин; сітка занять (дати проведення, академічна група, тема, вид занять), підписаний завідувачем кафедри.

6.1.2. Відгук наукового керівника про проходження практики.

6.2. Аспіранти, які проводять заняття за трудовою угодою в межах Університету звільняються від педагогічної практики та атестуються кафедрою на основі наданої звітної документації.

6.3. Аспіранти мають право проходити педагогічну практику в інших вищих навчальних закладах України, з наступним поданням щоденника практики та розгорнутої характеристики з місця проходження практики.

6.4. Зазначена документація зберігається в індивідуальному плані аспіранта і розглядається під час атестації.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено відповідальним за організацію і проведення практики, к.т.н., доц. *Коньшиним Валерієм Івановичем*

Ухвалено кафедрою АЕС і ІТФ (протокол № 15/а від 30.06.2022 р.)

Погоджено Методичною комісією ТЕФ (протокол № 9 від 30.06.2022 р.)